

СЪБИТИЯ И ИНИЦИАТИВИ

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ПУБЛИКУВА НОСОКИ ЗА МОБИЛНИТЕ ПРИЛОЖЕНИЯ, КОИТО ПОДПОМАГАТ БОРБАТА С ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19, ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАЩИТАТА НА ДАННИТЕ



На 16 април 2020 г. Европейската комисия публикува свързани със защитата на данните насоки за разработването на нови мобилни приложения, които подпомагат борбата с коронавируса.

Пандемията от COVID-19 изправи пред безпрецедентно предизвикателство Европейския съюз, неговите държави членки и техните системи на здравеопазване, начин на живот, икономическа стабилност и ценности. Цифровите технологии и данни имат важна роля в борбата с кризата с COVID-19. В редица държави, както в ЕС, така и в останалите части на света,

национални или регионални органи или разработчици обявиха въвеждането на мобилни приложения, разполагащи с различни функции, които имат за цел да се съдейства на борбата с вируса. Безспорен е потенциалът на мобилните приложения за подпомогне на органите на общественото здравеопазване на национално ниво и на ниво ЕС при мониторинга и ограничаването на пандемията от COVID-19.

Разработването на такива приложения и използването им от гражданите може да има съществено въздействие върху лечението на вируса и да изиграят важна роля в стратегията за отмяна на протиепидемичните мерки, допълвайки други мерки като увеличаване на капацитета за тестване. Важно е обаче гражданите на ЕС да имат пълно доверие в подобни иновативни дигитални решения и да ги приемат без да се страхуват. За да се използва пълният потенциал на мобилните приложения за проследяване, е необходимо възможно най-голям процент от гражданите на ЕС да си служат с тях.

Насоките на ЕК за гарантиране на пълното спазване на стандартите за защита на данните при мобилни приложения за борба с пандемията нямат правнообвързващ характер. Те се отнасят само до доброволните мобилни приложения, които подпомагат борбата с пандемията от COVID-19 (т.е. които са изтеглени, инсталирани и използвани на доброволни начала от физически лица) и не обхващат мобилните приложения, имащи за цел изпълнение на изискванията за карантина (включително задължителните).

Правилата на ЕС за защита на личните данни (**Общият регламент относно защитата на данните и Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации**) предоставят най-силните гаранции за доверие (доброволен подход, свеждане на данните до минимум, ограничение във времето), за да могат тези мобилни приложения да бъдат широко и правилно използвани. Ако тези стандарти се спазват, пълната ефективност и съответствие на приложенията могат да бъдат гарантирани. Целта на насоките на Европейската комисия е да се предложи нужната рамка, която гарантира, че личните данни на гражданите са защитени в достатъчна степен и че вмешателството при използването на тези мобилни приложения е ограничено.

Във връзка с използването на потенциала на технологиите едновременно със спазването на правилата за защита на данните като предпоставка за доверие на гражданите, заместник-председателят на Комисията по въпросите на ценностите и прозрачността Вера Йоурова заявява: „Това е първата глобална криза, при която можем да използваме пълноценно силата на технологиите, за да предложим ефикасни решения и да подпомогнем стратегиите за излизане от пандемията. Доверието на европейците ще бъде от ключово значение за успеха на мобилните приложения за проследяване.

Спазването на правилата на ЕС за защита на данните ще помогне да се гарантира, че правата ни относно неприкосновеността на личния живот и основните ни права ще бъдат защитени и че европейският подход ще бъде прозрачен и пропорционален.“

Комисарят по въпросите на правосъдието Дидие Рейндерс отбелязва: „Приложенията за мобилни телефони имат потенциала да допринесат реално за борбата с коронавируса, например помагайки на ползвателите да се самодиагностицират, действайки като безопасен канал за комуникация между лекарите и пациентите и предупреждавайки ползвателите, за които има опасност да се заразят с вируса, както и да ни помогнат при отмяната на противоепидемичните мерки. Същевременно обаче става въпрос за събирането на много чувствителни данни относно здравето на нашите граждани, които сме длъжни да защитаваме. Насоките подпомагат безопасното разработване на мобилни приложения и защитават личните данни на нашите граждани ни в съответствие със строгите правила на ЕС за защита на данните. Ще излезем от санитарната криза, като запазим основните ни права непокътнати.“

Насоките на европейската комисия са изготвени в консултация с Европейския комитет по защита на данните, който приветства инициативата на Комисията за разработване на общоевропейски и координиран подход, тъй като това ще помогне да се осигури еднакво ниво на защита на данните за всеки европейски гражданин, независимо къде живее той. Комитетът обърна специално внимание на използването на приложения за проследяване на контактите и функционалности за предупреждаване, тъй като трябва да се сведе до минимум намесата в личния живот, като същевременно се позволява обработването на данни с цел запазване на общественото здраве. Разработването на мобилните приложения трябва да се извършва по отговорен начин, като се документират с оценка на въздействието върху защитата на данните всички реализирани механизми, свързани с поверителност чрез проектиране и поверителност по подразбиране. Освен това изходният код следва да бъде публично достъпен за възможно най-широк контрол от научната общност. Европейският комитет по защита на данните категорично подкрепи предложението на Комисията за доброволно приемане на такива мобилни приложения - избор, който трябва да бъде направен от хората като знак за колективна отговорност.

Насоките на Европейската комисия за гарантиране на пълното спазване на стандартите за защита на данните при мобилни приложения за борба с пандемията от COVID-19 са публикувани **ТУК**.

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ ПО ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ ПРИЕ НАСОКИ ОТНОСНО ОБРАБОТВАНЕТО НА ЛИЧНИ ДАНИ В КОНТЕКСТА НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19



На своето 23-то пленарно заседание, състояло се на 21 април 2020 г., Европейският комитет по защита на данните прие „**Насоки 03/2020 относно обработването на данни за здравословното състояние за целите на научните изследвания в контекста на пандемията от COVID-19**“ и „**Насоки 04/2020**“

относно използването на данни за местоположението и инструменти за проследяване на контактите в контекста на пандемията от COVID-19“.

Насоките относно обработването на здравни данни за изследователски цели в контекста на пандемията COVID-19 имат за цел да хвърлят светлина върху най-належащите правни въпроси, свързани с използването на здравни данни, като правното основание за обработване, по-нататъшна обработване на здравни данни за целите на научните изследвания, прилагането на адекватни мерки

за защита и упражняването на правата на субекта на данните. В насоките се посочва, че Общият регламент относно защитата на данните (GDPR) съдържа няколко разпоредби за обработка на здравни данни за целите на научните изследвания, които се прилагат и в контекста на пандемията COVID-19. В допълнение, насоките са насочени към правни въпроси относно международните трансфери на данни, включващи здравни данни за изследователски цели, свързани с борбата срещу COVID-19, по-специално при липса на решение за адекватност или други подходящи мерки за защита.

Във връзка с приемането на насоките относно обработването на данни за здравословното състояние за целите на научните изследвания, председателят на Европейският комитет по защита на данните, Андреа Йелинек заяви: „В момента се полагат големи усилия за изследователска дейност в борбата срещу COVID-19. Изследователите се надяват да постигнат резултати възможно най-бързо. GDPR не застава на пътя на научните изследвания, а дава възможност за законното обработване на здравни данни в подкрепа на целта за намиране на ваксина или лечение на COVID-19”.

Насоките относно използването на данни за местоположението и инструменти за проследяване на контактите в контекста на пандемията от COVID-19 имат за цел да изяснят условията и принципите за пропорционално използване на данните за местоположението и инструментите за проследяване на контакти с две конкретни цели:

1. използване на данни за местоположение за подпомагане на реакцията на пандемията чрез моделиране на разпространението на вируса с цел оценка на общата ефективност на мерките за изолация.

2. използване на проследяване на контактите, което има за цел да бъдат уведомени хората, които може би са били в непосредствена близост до някой, който е потвърден като носител на вируса, с цел да се прекъсне веригата на разпространение възможно най-рано.

В насоките относно използването на данни за местоположението и инструменти за проследяване на контактите се подчертава, че както GDPR, така и Директивата за защита на личните данни в електронните комуникации, съдържат специфични разпоредби, позволяващи използването на анонимни или лични данни в подкрепа на публичните органи и други участници на национално и европейско ниво в техните усилия за наблюдение и ограничаване на разпространението на COVID-19. Общите принципи на ефективност, необходимост и пропорционалност трябва да ръководят всички мерки, приети от държавите-членки или институциите на ЕС, които включват обработване на лични данни в борбата с COVID-19. Като допълнение към насоките, Комитетът прие ръководство за мобилните приложения за проследяване на контактите. Целта на това ръководство, което не е изчерпателно, е да предостави общи насоки относно разработването и прилагането на мобилни приложения за проследяване на контакти, като се подчертава, че всяка оценка трябва да се извършва за всеки отделен случай. Европейският комитет по защита на данните подчертава позицията си, изразена в писмо до Европейската комисия на 14 април 2020 г., че използването на мобилни приложения за проследяване на контакти трябва да бъде доброволно и не трябва да се разчита на проследяване на отделни движения, а на информация за физическа близост на потребителите.

И двете групи насоки по изключение не са предоставяни за обществено обсъждане поради спешността на настоящата ситуация и необходимостта тези насоки да са достъпни по най-бързия възможен начин. Към момента са достъпни на английски език, предстои превеждането и публикуването им и на български език.

Насоките са публикувани на 22 април 2020 г. на [сайта на Европейският комитет по защита на данните](#), както и [сайта на КЗЛД](#).

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ ПО ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ ПУБЛИКУВА ИЗЯВЛЕНИЕ ОТНОСНО ОБРАБОТВАНЕТО НА ЛИЧНИ ДАНИ В КОНТЕКСТА НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19

На 20 март 2020 г. Европейският комитет по защита на данните (ЕКЗД) публикува изявление относно защитата на личните данни при обработването им в условията на пандемията от COVID-19. В изявлението се подчертава, че борбата срещу заразните болести е в интерес на цялото човечество и е първостепенна цел на всички държави. Мерките срещу пандемията от COVID-19 следва да бъдат подкрепени по най-добрия възможен начин с използването на всички налични достижения в различните сфери на съвременния живот. Европейският комитет по защита на данните обръща внимание на обстоятелството, че дори в тези тежки и критични за целия свят времена, защитата на личните данни на хората следва да бъде гарантирана по най-добрия възможен начин.

В настоящия брой на бюлетина публикуваме пълният текст на изявлението:

Изявление относно обработването на лични данни в контекста на пандемията от COVID-19

Прието на 19 март 2020 г.

Европейският комитет по защита на данните прие следното изявление:

Правителства, публични и частни организации в цяла Европа предприемат мерки за ограничаване и смекчаване на пандемията от COVID-19. Това може да включва обработване на различни видове лични данни.

Правилата за защита на данните (като Общия регламент относно защитата на данните - ОРЗД) не възпрепятстват мерките, предприети в борбата с пандемията от коронавирус. Борбата срещу заразните болести е първостепенна цел, споделяна от всички нации и следователно трябва да бъде подкрепена по най-добрия възможен начин. В интерес на човечеството е да ограничи разпространението на болестите и да използва съвременни техники в борбата с бичовете, засягащи големи части на света. Европейският комитет по защита на данните (ЕКЗД) би искал да подчертае обаче, че дори в тези изключителни времена, администраторът и обработващият лични данни трябва да гарантират защитата на личните данни на субектите на данни. Поради това следва да се вземат предвид редица съображения, за да се гарантира законосъобразното обработване на лични данни и във всички случаи трябва да се припомни, че всяка мярка, предприета в този контекст, трябва да спазва общите принципи на правото и не трябва да бъде необратима. Спешността е правно условие, което може да легитимира ограниченията на свободите, при условие че те са пропорционални и ограничени в рамките на извънредния период.

1. Законосъобразност на обработването

ОРЗД е широкоспектърен законодателен акт, който урежда правилата, които се прилагат за обработването на лични данни в контекст като този, свързан с COVID-19. ОРЗД позволява на компетентните здравни органи и работодателите да обработват лични данни в контекста на епидемия, в съответствие с националното законодателство и в условията, определени в там. Например, когато обработването е необходимо поради причини от съществен обществен интерес в областта на общественото здраве. При тези обстоятелства не е необходимо да се разчита на съгласието на отделните лица.

1.1. По отношение на обработването на лични данни, включително специални категории данни от компетентните органи (напр. здравните органи), ЕКЗД счита, че членове 6 и 9 от ОРЗД дават възможност за обработване на лични данни, по-специално когато попада в обхвата на законовите правомощия на публичния орган, предвидени в националното законодателство и условията, залегнали в ОРЗД.

1.2. В контекста на трудовите правоотношения, обработването на лични данни може да е необходимо за спазването на правно задължение, което се прилага спрямо работодателя, като напр. задължения, свързани с осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд или с обществен интерес, напр. контрол на заболявания и други заплахи за здравето. В ОРЗД се предвижда също законосъобразността на обработването на специални категории лични данни, напр. здравни данни, когато това е необходимо по съображения от обществен интерес (член 9, параграф 2, б. „и“) въз основа на правото на Съюза или националното законодателство или когато е необходимо да се защитят жизненоважните интереси на субекта на данните (член 9, параграф 2, б. „в“), тъй като съображение 46 изрично се отнася до контрола на епидемия.

1.3. По отношение на обработването на телекомуникационни данни, като напр. данни за местонахождението, трябва да се спазват и националните закони за прилагане на Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации. По принцип данните за местонахождението могат да се използват от оператора само когато са анонимни или със съгласието на субектите. Въпреки това, член 15 от Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации дава възможност на държавите членки да въведат законодателни мерки за защита на обществената сигурност. Това извънредно законодателство е възможно, при условие че представлява необходима, подходяща и пропорционална мярка в рамките на едно демократично общество. Тези мерки трябва да са в съответствие с Хартата на основните права на ЕС и Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи. Освен това, то подлежи на контрол от страна на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека. В случай на извънредно положение, законодателството трябва да бъде строго ограничено до неговата продължителност.

2. Основни принципи, свързани с обработването на лични данни

Личните данни, които са необходими за постигане на преследваните цели, следва да се обработват за конкретни и изрични цели.

Освен това, субектите на данни следва да получават прозрачна информация за дейностите по обработване, които се извършват, и техните основни характеристики, включително периода на съхранение на събраните данни и целите на тяхното обработване. За тази цел предоставената информация следва да е лесно достъпна и на ясен и разбираем език.

Важно е да се приемат адекватни мерки за сигурност и политики за поверителност, които да гарантират, че личните данни не се разкриват на неоторизирани страни. Мерките, предприети за управление на текущата извънредна ситуация и основния процес на вземане на решения, следва да бъдат надлежно документирани.

3. Използване на данни за местоположението на мобилни устройства

• **Могат ли правителствата на държавите членки да използват лични данни, свързани с мобилните телефони на физически лица, в усилията си да осъществяват наблюдение, ограничение или смекчаване разпространението на COVID-19?**

В някои държави членки правителствата предвиждат използването на данни за местонахождението на мобилни устройства като възможен начин за наблюдение, ограничаване или

сметчаване на разпространението на COVID-19. Това би означавало, например, възможността да се определи местонахождението на физически лица или да се изпращат съобщения относно общественото здраве до съответните лица по телефона или с текстово съобщение. **На първо място, публичните органи следва да се стремят да обработват данните за местонахождението по анонимизиран начин (т.е. данни, обобщени по такъв начин, че субектите на данни да не могат да бъдат повторно идентифицирани), който позволява да се използват за изготвяне на доклади относно концентрацията на мобилни устройства на определено място („картографиране“).**

Правилата за защита на личните данни не се прилагат за данни, които са анонимизирани по подходящ начин.

Когато е невъзможно да се обработват само анонимни данни, Директивата за правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации дава възможност на държавите членки да въведат законодателни мерки, гарантиращи обществената сигурност (член 15).

Ако бъдат въведени такива мерки, съответната държава членка е длъжна да установи **подходящи гаранции**, като напр. предоставяне на **право на съдебна защита** на абонати и потребители на електронни комуникационни услуги.

Прилага се и принципът на пропорционалност. Следва да се прилагат най-малко интрузивните решения, като се отчита конкретната цел, която трябва да се постигне. Инвазивните мерки, като напр. „проследяване“ на лица (т.е. обработването на данни за местонахождение за минал период, които не са анонимизирани), могат да се считат за пропорционални при изключителни обстоятелства и в зависимост от конкретните модалности на обработването. Въпреки това, те следва да бъдат обект на засилен контрол и предпазни мерки, за да се гарантира спазването на принципите за защита на данните (пропорционалност на мярката по отношение на продължителност и обхват, ограничено съхранение на данни и ограничение на целта).

4. Специфични насоки, свързани с трудовата заетост

• Може ли работодателят да изисква от посетителите или служителите да предоставят конкретна здравна информация в контекста на COVID-19?

От особено значение е прилагането на принципа на пропорционалност и на свеждане на данните до минимум. Работодаателят трябва да изисква здравна информация само дотолкова, доколкото националното законодателство го позволява.

• Може ли работодателят да извършва медицински прегледи на служителите?

Възможността работодателите да извършват медицински прегледи на служителите си като цяло зависи от уредбата в националните законодателства в областта на трудовата заетост или здравето и безопасността.

• Може ли работодател да разкрие пред служителите или пред външни лица, че негов служител е заразен с COVID-19?

Работодателите следва да информират служителите си за случаите на зараза с COVID-19 и да предприемат защитни мерки, но не следва да предоставят повече информация от необходимото. В случаите, когато е необходимо да се разкрие името на заразения с вируса служител(и) (напр., с цел превенция) и националното законодателство го позволява, той трябва да бъде информиран предварително и личното му достойнство и добро име трябва да бъдат защитени.

• Каква информация, обработвана в контекста на COVID-19, може да бъде изисквана от работодателите?

Работодателите могат да събират лична информация, за да изпълняват задълженията си и да организират работния процес в съответствие с разпоредбите на националното право.